

Yaxşı yazmaq Əlidən qalıb...

Bir romanla Ağdamı bərpa etməyi bacaran, pyesləri ölkə sərhədini aşan dramaturq Əli Əmirlinin 70 yaşı tamam olur

Əziz dostlarınızdan birinin, sevincinizə sevinən, kədərini bölüşən insanın yubileyi ərəfəsində hansı hisslər keçirirsiniz? Mən də həmin ovqatdayam. Çünki istedadlı yazıçı-dramaturq, ssenarist və pedaqoq Əli Əmirlinin 70 illik yubileyi yaxınlaşır.

Əli Əmirli ilə dostluğumuzun yaşı bu gün əsgər kimi Vətənin keşiyində dayanan oğlum Turandan da bir neçə il böyükdür. Qələmimi götürüb Lənkərandan Bakıya təzə köçmüşdüm, mətbuatımıza, jurnalistikamıza yeni nəfəs gətirən "Press-fakt" qəzetində çalışırdım. Əli Əmirli isə ciddi yazıçı kimi artıq özünü sübut etmişdi. "İldırımötürən", povesti, "Axirətdən əvvəl gəzinti", "Meydan" romanları ədəbi aləmdə maraqla qarşılanmışdı. Amma dramaturq kimi həmin dövrdə yeni tanınmağa başlayırdı. "Yeddi məhbuse", "Onun iki qabırğası", "Köhnə ev" pyesləri paytaxtın müxtəlif teatrlarında tamaşaya qoyulurdu və demək olar ki, hər tamaşa anşlaqla keçirdi. "Bala bəla sözündəndir?" pyesi əsasında AZ.TV-nin çəkdiyi "Bala başa bəla" televiziya tamaşası qısa zamanda böyük populyarlıq qazanmışdı, bu tamaşaya baxmayanı barmaqla göstərdilər. Əli müəllimin nəsrəndə dramaturgiyaya sürətli və uqurlu keçidinin təbii ki, səbəbi var idi. Yeri gəlmişkən, özü həmişə bu barədə danışanda qeyd edir ki, ötən əsrin 90-cı illərində cəmiyyətdə baş verən inqilabi dəyişikliklər, bizə tanış olmayan qəddar iqtisadi münasibətlər, bu münasibətlər fonunda öyrəşdiyimiz mənəvi dəyərlərin sürətlə aşınması insanları çaşdırmışdı. Əli müəllimin təbircə desəm, belə bir çətin zamanda yeni azərbaycanlı tipi formalaşmışdı. İstedadlı qələm adamı kimi, Əli Əmirli qəhrəmanlarını bu tiplərin arasından seçirdi.

Mürəkkəb zamanda baş verən siyasi-iqtisadi prosesləri ağırlı keçirən, təzə əsərlərə təşnə olan teatrlarımız üçün Əli müəllimin komediyaları lap göydən düşmə oldu. Belə bir vaxtda mətbuatın Əli Əmirlinin özü və yaradıcılığı ilə maraqlanması təbii idi. İş yoldaşım, istedadlı mədəniyyət yazarı Seymur Elsevərdən Əli müəllimin telefon nömrəsini alıb zəng vurdum. Qəzetçilərin baş ağrısı-"Qlavlit"-in yerləşdiyi binanın arxasındakı çayxanada ilk dəfə üz-büz oturub söhbətləşdik. Əli müəllimin sifarişlə masanın üzərinə düzülən şirniyyatların təsirindənmi, ya nədənsə söhbətimiz çox səmimi alındı və enində-sonunda "Press-fakt"-in səhifələrinin birində onunla maraqlı müsahibə dərc olundu.

Qəzetdəki yazıları güdən sənzorların 5-10 addımlığında baş tutan həmin görüşdən sonra dostluğumuz yarandı. Tez-tez zəngləşir, hal-əhval tutur, görüşəndə yaradıcılıqdan, ev-əşik, ailə qayğılarından

dan danışırıq, teatrlarımızda birgə baxdığımız tamaşalar barədə fikr mübadiləsi aparırıq. Əli müəllimin ağayanaqlığı, səmimiyyəti, göz-könül toxluğu hər dəfə məni valeh edirdi. Bəziləri bəlkə də bilmir, o dövrdə Əli Əmirli çətin tələffüz olunan və upuzun adlı bir idarədə məsul vəzifədə çalışırdı. Həmin o idarəni də ya zəlzələdən, ya vəlvələdən tez-tez Bakının müxtəlif yerlərinə köçürürdülər. İş ünvanı və kabinetlərinin ölçüləri dəyişsə də Əli müəllimin xarakteri dəyişməz qalırdı. Hər

görüşümüzdə yenə eyni ağayanaqlıq, səmimiyyət, göz-könül toxluğu ilə dolanışiq, məişət problemlərimlə maraqları, oxuduğu məqalələrim barəsində fikir və iradlarını bildirir, yaradıcılığındakı yenilikləri sevinc hissi ilə bölüşürdü.

Aradan illər ötüb, zaman dəyişib. Dostluqda səmimiyyəti dəyişməyən, daxilindəki işığı azalmayan Əli Əmirli 70 yaşını tamamlayır. Son illər özünü yaradıcılığa və pedaqoji fəaliyyətə həsr edən yubilyar dostum dramaturgiyamızın möhkəm sütunlarından birinə çevrilib. "Varlı qadın", "Mesenat", "Şah Qacar", "Sevən qadın", "M.S.S-mən səni sevirəm", "Kişi və qadın", "Hasarın o üzü", "Ünvansız qatar", "Ah, bu uzun sevda yolu"... kimi bir-birindən maraqlı pyeslər qələmə alıb və bu əsərlərin əksəriyyəti bu gün də uğurlu səhnə həyatı yaşayır. Əli müəllimin pyeslərinə Azərbaycanın demək olar ki, bütün dövlət teatrları müraciət edir. Bu tamaşalar yaxın-uzaq xarici qastrollar zamanı, müxtəlif teatr festivallarında uğurla oynanılır. Onun səhnə əsərlərinin Azərbaycan sərhədlərini aşmasının başqa bir səbəbi də var-Əli Əmirlinin dramaturgiyası ənənəvi rejissorların da diqqətini çəkdiyindən onun qəhrəmanları bu günə kimi səhnədə rus, qazax, özbək, tacik, qırğız dillərində danışılır.

Əli Əmirli tariximizin şanlı səhifəsinə-Cümhuriyyətin 100 illiyinə gözəl bir hədiyyə də hazırlayıb. "Nuri-didə Ceyhun" Şərqdə ilk Demokratik Respublikanın qurulmasında xidmətləri olan Ceyhun Hacıbəyliyə həsr edilib. İstedadlı rejissor Mehriban Ələkbərzadənin Dövlət Musiqili Teatrında quruluş verdiyi bu tamaşada dahi

bəstəkar, ictimai xadim Üzeyir Hacıbəyinin və qardaşı Ceyhunun obrazları ilk dəfə səhnədə təcəssüm etdirilib.

Dramaturq kimi olduqca məhsuldar çalışan əziz dostum uzun illərdir ki, tamaşaçıların zövqünü formalaşdırır, yeni rejissor və aktyor nəslinin yetişməsinə töhfəsini verir. Çəkdiyi əziyyət, sərf etdiyi zəhmət diqqətsiz qalmayıb. Azərbaycan teatr sənətinin inkişafındakı xidmətlərinə görə Əli Əmirli 2015-ci ildə Əməkdar incəsənət xadimi fəxri adına layiq görülüb.

Yazının əvvəlində vurğuladığım kimi, dəyərli dostum çox istedadlı nasirdir. Bir neçə il öncə yazdığı "Ağdamda nəyim qaldı?" avtobiografik roman ilə bunu bir daha isbat elədi. Işıq üzü görəndən qısa müddət sonra görkəmli ədəbiyyat adamları, tənqidçilər, ictimai-siyasi xadimlər bu roman haqqında müsbət fikirlər səsləndirdilər. Bu gün istedadlı jurnalist kimi tanınan əksər həmkarlarımın müəllimi, professor Cahangir Məmmədlinin əsər barədə qeydləri bu baxımdan çox səciyyəvidir: "...Ağdamda nəyim qaldı?" avtobiografik romanı mənim qeyb olmuş Novruzlu kəndimin, qeyb olmuş Ağdamımın yenidən bərpasıdır..."

Yazıçı kimi maraqla oxunan, dramaturq kimi həm Azərbaycanda, həm də xarici ölkələrdə yetərinə tanınan Əli Əmirlinin qazandığı uğurlarda müdrik dostumun ailəsinin də payı var. 70 yaşına rəğmən onun belə sağlam, gümrah və enerjili qalması heç də təsadüfi deyil, çünki ömür-gün yoldaşı, tanınmış telejurnalist Solmaz Əmirli ən xoş, ən çətin anlarda da Əli müəllimə mənəvi dayaq durur. İlk gündən valideynləri arasında əsl sevgi, qarşılıqlı hörmət olduğunu görəndə qız övladları da bu ənənəni davam etdirirlər. Bu gün Əli müəllimin və Solmaz xanımın 6 nəvəsi var. Əmirli ocağını uzun illərdən bəri tanıyan biri kimi əminliklə deyə bilərəm ki, sadə, həmişə aza qane olmağı bacaran, milli-mənəvi dəyərlərimizə sıx bağlı bu ailədən sözün əsl mənasında çox şey nümunə götürmək olar.

70 illik yubileyi ərəfəsində istedadlı, daim həyatsevər, daxilindəki müsbət enerjini ətrafındakı insanlarla bölüşməkdən heç vaxt usanmayan ağsaqqal dostuma nə arzulaya bilərəm? Onun ağrı-acılarımızdan, yurd-torpaq itkilərimizdən bəhs edən "Ünvansız qatar" pyesinin qəhrəmanlarından biri Ulu Tanrıya belə müraciət edir: "İlahi, xeyirli işlər üçün ömrümüzü artır". Müəllifin öz yaratdığı obraz vasitəsi ilə gətirdiyi bu arzu və istəyə qoşuluram- İlahi, xeyirli işlər görmək üçün 70 yaşlı dostum Əli Əmirlinin ömrünü artır!

Etibar CƏBRAYILOĞLU